

NOTA VAN TOELICHTING

(5 november 2020)

I ALGEMEEN

1. Doel en aanleiding

Met de inwerkingtreding van de wet¹ tot wijziging van de Mijnbouwwet (het verwijderen of hergebruiken van mijnbouwwerken en investeringsaftrek) (Kamerstukken 35462) zijn de bepalingen over het verwijderen en hergebruiken van niet meer in werking zijnde mijnbouwwerken en -infrastructuur en de in dat kader te stellen financiële zekerheden verduidelijkt, geactualiseerd en aangevuld en is de investeringsaftrek verbeterd en verruimd. Daarmee is het voor de minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: de minister) en andere bevoegde gezagen mogelijk gemaakt meer regie te voeren over het verwijderen, dan wel hergebruiken van mijnbouwwerken, waaronder de bijbehorende infrastructuur, die niet meer nodig zijn voor het doel waarvoor ze zijn opgericht of aangelegd. Voor sommige mijnbouwwerken die nog inzetbaar zijn in het kader van de energietransitie of voor andere doeleinden is hergebruik mogelijk. Het nieuwe wettelijk systeem waarbij het buiten werking zijn van een mijnbouwwerk moet worden gemeld en tijdelijk ontheffing kan worden verleend van de verwijderingsverplichting is in het belang van een efficiënte en gestructureerde aanpak van verwijderen en hergebruiken. In deze wijziging van het Mijnbouwbesluit (hierna: Mbb) wordt dit nieuwe systeem verder uitgewerkt en worden tevens enkele andere verbeteringen doorgevoerd.

2. Hoofdpijnen

2.1 Het nieuwe wettelijke systeem

In het nieuwe wettelijke systeem van de artikelen 44 en 45 van de Mijnbouwwet (hierna: de wet) meldt een vergunninghouder bij de minister wanneer een mijnbouwwerk geheel of gedeeltelijk buiten werking is. Alleen in bepaalde gevallen waarin het mijnbouwwerk tijdelijk buiten werking is, geldt die verplichting tot melden niet. Die gevallen zijn in de artikelen 39 en 58 van dit besluit aangewezen. De melding is de eerste procedurele stap in het traject naar verwijderen of hergebruiken. Na de melding is de volgende stap in het proces het indienen van een verwijderingsplan, dan wel het aanvragen van een ontheffing daarvan. In een aantal situaties kan de minister tijdelijk voor een bepaalde periode een ontheffing van de verwijderingsverplichting verlenen. Zo kan een vergunninghouder bijvoorbeeld een ontheffing aanvragen wanneer er zicht is op (gedeeltelijk) hergebruik van het mijnbouwwerk dat buiten werking is. De wijze van hergebruik van het mijnbouwwerk wordt niet vergund via een ontheffing. De ontheffing ziet slechts op uitstel van de plicht tot verwijderen en het indienen van een verwijderingsplan gedurende een bepaalde termijn. Voor het hergebruik als zodanig moeten de daarvoor geldende reguliere vergunningprocedures worden doorlopen.

Wanneer de vergunninghouder geen ontheffing aanvraagt, regelt de wet dat de vergunninghouder voor het buiten werking gestelde mijnbouwwerk binnen een jaar na die buiten werking stelling een verwijderingsplan indient en aan de minister om instemming met dat plan vraagt.

---

¹ vermelding voor de internetconsultatie: het wetsvoorstel is bij koninklijke boodschap van 19 mei 2020 ingediend bij de Tweede Kamer

Het besluit beschrijft welke informatie de houder van de vergunning bij de aanvraag om instemming met het verwijderingsplan overlegt. De houder van de vergunning beschrijft in het verwijderingsplan binnen welk tijdsbestek het mijnbouwwerk wordt verwijderd en hoe de mijnbouwlocatie geschikt wordt gemaakt voor ander gebruik. Als het verwijderingsplan akkoord wordt bevonden, verleent de minister de instemming.

Wanneer de verwijdering van het mijnbouwwerk is voltooid, wordt de procedure afgesloten met het indienen van een rapport over het verwijderen. Hiermee kan de vergunninghouder aantonen dat het verwijderen van een (gedeelte van een) mijnbouwwerk conform de instemming met het verwijderingsplan is verlopen.

Hieronder worden de procedures in bovenstaande volgorde toegelicht.

2.2 De 'buiten werking-melding'.

2.2.1 Wanneer melden en in welke gevallen?

Om scherper zicht te hebben op het potentieel aan mijnbouwwerken dat in aanmerking kan komen voor hergebruik of verwijdering, is in de wet gekozen voor de verplichting tot buiten werking melding. Wanneer een (gedeelte van een) mijnbouwwerk - bestemd voor het opsporen of winnen van delfstoffen of aardwarmte dan wel het opslaan van stoffen of het opsporen van CO₂-opslagcomplexen - niet meer als zodanig in werking is, meldt de houder van de vergunning dat het mijnbouwwerk buiten werking is. Dit volgt uit de nieuwe begripsbepaling onder artikel 1, tweede lid, onder aj, van de wet. Hetzelfde geldt voor kabels en pijpleidingen. Wanneer deze buiten werking zijn gesteld, meldt de beheerder van de kabel of pijpleiding dit bij de minister.

2.2.2 Gedeeltelijk buiten werking zijn

De melding geldt expliciet ook voor het buiten werking zijn van een gedeelte van een mijnbouwwerk. Zie hiervoor artikel 44, vijfde lid, van de wet. Een mijnbouwwerk kan bestaan uit een enkele put, maar ook uit een geheel met meerdere putten of behandelingsinstallaties. De melding zorgt ervoor dat het bevoegd gezag kan monitoren of het vervolgproces rond het eventueel hergebruik of verwijderen ordentelijk verloopt.

Uiterlijk een jaar na het (gedeeltelijk) buiten werking stellen, overlegt de houder van de vergunning een verwijderingsplan. Alleen als een tijdelijke ontheffing is verleend of als de buiten werking stelling ziet op een gedeelte van een mijnbouwwerk dat wordt verwijderd volgens een andere wettelijke procedure, is een verwijderingsplan niet nodig voor het betreffende gedeelte van het mijnbouwwerk. Deze procedures zijn het indienen van een werkprogramma voor het sluiten van een put, het rapport inzake grote gevaren bij ontmanteling, bedoeld in de artikelen 45e en 45i van de wet en het indienen van een wijziging van een omgevingsvergunning of mijnbouwmilieuvergunning die ziet op de buiten werking stelling van het specifieke 'bovengrondse' gedeelte van een mijnbouwwerk. Met een bovengrondse installatie wordt bedoeld op het gedeelte van het mijnbouwwerk waarvoor een omgevingsvergunning of een mijnbouwmilieuvergunning nodig is (artikel 2.1, eerste lid, onderdeel e, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, respectievelijk artikel 40, tweede lid, van de Mijnbouwwet). Zo zal het uitschakelen van een deel van een gasbehandelingsinstallatie, zoals een inlaattrein, of een hemelwateropvang slechts resulteren in een veranderingsvergunning.

De houder van de vergunning is bij het buiten werking stellen van het gehele mijnbouwwerk (onder- en bovengronds) of de mijnbouwinstallatie (op zee) alsnog verplicht een verwijderingsplan te overleggen.

Gelet op de artikelen 44 en 45 van de wet volgt binnen vier weken na het buiten werking stellen van het mijnbouwwerk of de kabel of pijpleiding een melding. Het mijnbouwwerk is dan definitief uit bedrijf genomen. Wanneer er sprake is van een tijdelijke buiten werkingstelling voor een periode van maximaal zes maanden, in geval van bijvoorbeeld een reparatie of onderhoud, is melden niet nodig. De gevallen waarin sprake is van een tijdelijke buiten werkingstelling worden limitatief opgesomd in de artikelen 39 en 57 van het Mbb. Dit gebeurt op twee plekken, aangezien in het Mbb onderscheid wordt gemaakt in mijnbouwwerken op land en mijnbouwinstallaties op of in het water. Wanneer het mijnbouwwerk meer dan zes tijdelijk buiten werking is, doet de houder van de vergunning alsnog een melding. Hierbij wordt opgemerkt dat de termijn voor het indienen van een verwijderingsplan start op het moment van buiten werking stellen, niet op het moment van melden.

Voor ieder mijnbouwwerk, ongeacht of zich dit nu op land of op water – dan wel onder water (subsea) - bevindt, moet een verwijderingsplan worden ingediend. Het onderscheid tussen mijnbouwwerken bedoeld voor opsporing of winning komt eveneens te vervallen. Beide situaties vereisen een verwijderingsplan. Tot slot moet ook voor kabels en pijpleidingen een verwijderingsplan worden ingediend.

2.2.3 Inhoud melding (maatregelen)

Uit de wet volgt reeds dat de melding de redenen van buiten werking stelling moet bevatten. De wet vereist voorts dat de melding de maatregelen bevat die de houder van de vergunning in het kader van het buiten werking stellen heeft genomen om schade te voorkomen. Vooropgesteld staat dat ieder mijnbouwwerk, in werking of buiten werking, op land of op zee, te allen tijde veilig moet zijn. De eisen voor het veilig en verantwoord exploiteren van een mijnbouwlocatie, zoals vastgelegd in de regelgeving en vergunningverlening, zijn onverkort van kracht. Zo moet er veiligheidsverlichting worden gevoerd op platforms en is geregeld hoe het tijdelijk insluiten van boorgaten (in de praktijk ook wel suspenderen genoemd) veilig verloopt, hoe het boorgat veilig tijdelijk kan worden ingesloten en welke monitoringsmaatregelen van kracht zijn.

Bij zoutwinning kan door de methodiek van winning een holruimte ontstaan. In een holruimte, in de praktijk vaak caverne genoemd, kan de druk en temperatuur ondergronds fors stijgen bij een buiten werking stelling. Monitoring is dan vereist, zodat tijdig kan worden ingegrepen: zo kan druk indien nodig worden afgelaten. Wanneer er verschillende zoutwinningsputten zijn op een mijnbouwlocatie, dan kunnen de ondergrondse cavernes door druk invloed hebben op elkaar zonder dat zij direct met elkaar verbonden zijn. Het insluiten van een enkele winningsput moet in dat geval in het geheel van de verschillende winningsputten worden bekeken, een systeembenadering. Indien de ondergrondse cavernes invloed hebben op elkaar, levert de houder van de vergunning een risicoanalyse aan die in elk geval ziet op beheersing van risico's die ten gevolge van oplopende druk en/of temperatuur kunnen ontstaan.

2.2.4 Publicatie van de melding

Wanneer de minister over een mijnbouwwerk op land een melding ontvangt dat het mijnbouwwerk buiten werking is, zendt de minister van de melding een afschrift aan de gemeente waar het mijnbouwwerk is gelegen.

Een melding over een mijnbouwwerk op zee wordt in afschrift aan Rijkswaterstaat gezonden. Indien een mijnbouwinstallatie die buiten werking wordt gesteld, meetapparatuur van het KNMI bevat, wordt een kopie aan het KNMI gezonden. Een kopie van de melding wordt eveneens geplaatst op www.mijnbouwvergunningen.nl, een website van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Een buiten werking melding geeft op deze manier niet alleen het bevoegd gezag, maar alle potentiële stakeholders scherper zicht op de vraag welke mijnbouwwerken in aanmerking komen voor hergebruik of verwijdering. Het is daarom van belang dat de melding een samenvatting bevat die duidelijk en begrijpelijk is.

2.3 De ontheffing

2.3.1 Aanvraag van een ontheffing

Het is van belang om voorafgaand aan onomkeerbare stappen (zoals het permanent afsluiten van voormalige gaswinningsputten) te kunnen bezien of de locatie en het mijnbouwwerk hergebruikt kan worden voor bijvoorbeeld geothermie of de ondergrondse opslag van CO₂ of waterstof. Wanneer een mijnbouwwerk geheel of gedeeltelijk hergebruikt kan worden, kan een tijdelijke ontheffing worden verleend van de verplichting tot het overleggen van een verwijderingsplan en de verplichting tot verwijderen van het mijnbouwwerk. Dit vloeit voort uit artikel 44b van de wet. Een ontheffing kan niet alleen worden aangevraagd voor het hergebruik van (een deel) van het mijnbouwwerk, maar ook voor een pijpleiding of kabel. Hergebruik van dit fijnmazige leidingenstelsel kan een belangrijke rol spelen in de energietransitie naar een duurzame energievoorziening.

Met hergebruik wordt ook bedoeld het opnieuw in gebruik nemen van het mijnbouwwerk voor het doel waarvoor het mijnbouwwerk destijds is opgericht. Hierbij kan worden gedacht aan een gaswinningslocatie waarbij het resterende gas redelijkerwijs slechts met de nodige moeite en daarbij horende kosten kan worden gewonnen. Het mijnbouwwerk kan dan tijdelijk, veilig worden afgesloten en buiten werking gesteld, totdat er betere omstandigheden zijn waardoor er weer economisch rendabel kan worden gewonnen.

Een locatie kan ook in stand worden gehouden om de doorvoer vanaf andere installaties mogelijk te maken. Een mijnbouwlocatie is verbonden met andere mijnbouwwerken, via pijpleidingen en kabels. Zo kan de druk in het leidingenstelsel op peil worden gehouden, of kan elektriciteit of een hulpstof worden doorgegeven.

Verder kan een ontheffing worden verleend om de verwijdering zo efficiënt mogelijk de verwijdering vorm te geven. Als een mijnbouwwerk slechts gedeeltelijk buiten werking wordt gesteld, is het vaak efficiënter om de gehele buitenwerking stelling van het mijnbouwwerk aan te grijpen om het werk dan in één keer in zijn geheel te verwijderen. Ook in het geval van nabijgelegen mijnbouwwerken kan het vaak lonen om gegroepeerd een aantal mijnbouwwerken tegelijkertijd te verwijderen. In het Mbb worden de gevallen waarin een ontheffing kan worden aangevraagd, uitgewerkt in de artikelen 40e en 62b.

2.3.2 Inhoud en toetsing ontheffing

De ontheffing ziet uitdrukkelijk niet op het vergunnen van het hergebruik zelf. Er wordt geen activiteit vergund onder een ontheffing. Wanneer de ontheffing wordt verleend, verleent de minister aan de houder van de vergunning (of beheerder van de kabel of leiding) slechts uitstel van het indienen van een verwijderingsplan en het verwijderen van het mijnbouwwerk (of kabel of pijpleiding).

De tijdelijke ontheffing is niet bedoeld om de omgevings-, of milieuvergunningen voor het hergebruik te vervangen. Voor het opslaan van bijvoorbeeld waterstof in een zoutcaverne zal een opslagvergunning, een instemming met een opslagplan, een passende omgevingsvergunning en mogelijk een herbestemming in het kader van de ruimtelijke ordening benodigd zijn.

Wanneer een ontheffing wordt verleend van de verwijderingsplicht met als doel om bijvoorbeeld meer installaties op zee in één keer kostenefficiënt af te voeren, dan worden in veel gevallen installaties voorbereid op uiteindelijke verwijdering. Vergunninghouders ontdoen platforms van apparatuur en sluiten, omdat er geen activiteiten meer zijn, bijvoorbeeld de hemelwateropvang af. Voor dergelijke aanpassingen is naast de ontheffing een wijziging van de vigerende mijnbouwmilieuvergunning of een wijziging van de omgevingsvergunning benodigd.

Om uitstel van verwijderen te krijgen, bevat een aanvraag om ontheffing een goed onderbouwd plan. In het geval van hergebruik voor hetzelfde doel waarvoor het mijnbouwwerk is opgericht, is een onderbouwing nodig waarin aannemelijk wordt gemaakt dat toekomstige winning redelijkerwijs economisch rendabel kan zijn. Bij de beoordeling van een dergelijke aanvraag om uitstel zal de minister altijd advies inwinnen bij TNO en EBN.

Een ontheffing wordt altijd voor een bepaalde duur worden verleend. Een belangrijk onderdeel van het plan is dan ook een gedetailleerde planning. De beschikking zal de daadwerkelijke termijn bevatten van de duur van de ontheffing, deze kan evenwel niet langer zijn dan 5 jaar. In gevallen waarin bijvoorbeeld een nieuwe ruimtelijke inpassing nodig is, kan deze periode te kort zijn. In dat geval kan een aansluitende verlenging van de ontheffing worden verleend. Bij een aanvraag om een verlenging is wederom een goed onderbouwd plan met gedetailleerde planning vereist. Een ontheffingsbeschikking kan voorschriften bevatten, die kunnen zien op de voortgang van het vergunningenproces of het onderzoek naar de mogelijkheden voor hergebruik. Een ontheffing kan, bijvoorbeeld wanneer deze voorschriften niet worden nagekomen, ambtshalve worden ingetrokken.

2.3.3 Publicatie van de ontheffing

Van een verleende ontheffing wordt een kennisgeving gepubliceerd, zodanig dat alle (potentiële) belanghebbenden geïnformeerd zijn. Een verleende ontheffing voor zowel land- als zeelocaties wordt, inclusief aanvraag, integraal geplaatst op www.mijnbouwvergunningen.nl, een website van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Het is daarom van belang dat de aanvraag om een ontheffing een samenvatting bevat die duidelijk en begrijpelijk is en waarbij de mijnbouwmaatschappij toelicht hoe de aankomende periode de directe omgeving wordt geïnformeerd.

2.4 Het verwijderingsplan

2.4.1. Het doel van het verwijderingsplan

Als er geen ontheffing is verleend of als er een ontheffing is verleend voor een gedeelte van een mijnbouwwerk, moet een verwijderingsplan voor (een deel van) het mijnbouwwerk worden ingediend. Dit moet binnen een jaar na het buiten werking stellen zijn voorgelegd, gelet op artikel 44 van de wet. Een verwijderingsplan heeft tot doel het veilig en verantwoord verwijderen van een mijnbouwwerk, zodanig dat de voormalige locatie na verwijdering weer geschikt is voor ander gebruik.

Verwijderen van een mijnbouwwerk betekent dat de bovengrondse installatie fysiek is verwijderd. Een boorgat (na afwerking een put) waarmee toegang werd verkregen tot ondergronds gelegen delfstoffen of aardwarmte, kan niet fysiek worden verwijderd, maar wordt permanent en veilig afgesloten zodanig dat na afsluiting ander gebruik van de grond, zoals bijvoorbeeld akkerbouw of woningbouw, mogelijk is. Dit geldt ook voor een holruimte die is ontstaan bij eerdere zoutwinning. Deze moet zodanig worden verlaten, dat ook hier ander gebruik mogelijk is. In sommige gevallen kan dit betekenen dat een ondiepe holruimte na sluiting van de put kan worden afgesloten. In veel andere gevallen, zeker bij de dieper gelegen holruimten of bij de holruimten die zijn ontstaan in specifieke lagen, moet aanvullende actie worden ondernomen om de holruimte veilig achter te laten. Zo kan een holruimte worden gevuld met een andere vulstof of kan een holruimte, onder monitoring, langzaam dichtvloeien.

2.4.2 Verwijdering: een geheel van verschillende procedures

Wanneer een mijnbouwwerk actief is, zijn er verschillende vergunningen nodig onder verschillende wetten. Zo is er een omgevingsvergunning of een mijnbouwmilieuvergunning waarin de effecten op het milieu door de bovengrondse installatie worden gereguleerd. Ook is er bijvoorbeeld een instemming met een winnings- of opslagplan waarin de effecten van bodembeweging zijn beoordeeld. Wanneer een mijnbouwwerk wordt verwijderd is, is daarom op de verwijdering niet alleen de Mijnbouwwet van kracht. Zo ziet de omgevingsvergunning al tijdens de aanleg of het gebruik van het mijnbouwwerk uitdrukkelijk op aspecten van de toekomstige verwijdering. Er wordt een zogenoemde 'nulsituatie van de bodem' vereist bij aanleg, zodanig dat bij verwijdering van de inrichting strak kan worden gemonitord of er vervuiling is ontstaan door de mijnbouwactiviteit. Eventuele sanering van de grond geschiedt volgens de eisen voortvloeiend uit de Wet bodembescherming. Voor het slopen van een pand met bijvoorbeeld asbest, wordt een sloopmelding ingediend conform de milieuregelgeving. Het afvoeren van de afvalstoffen op de inrichting geschiedt volgens de regels voor het vervoeren en verwerken van afvalstoffen, om afvalstoffen veilig te kunnen vervoeren naar een erkend verwerkingspunt.

Ook in de mijnbouwregelgeving zelf zijn procedures opgenomen die zien op een gedegen verwijdering. Eerder werd al aangehaald dat een werkprogramma nodig is voor het permanent buiten gebruik stellen van boorgaten (en putten). Ook moeten voor het verwijderen van de meeste mijnbouwwerken, zowel op land als op zee, Risicorapporten inzake Grote Gevaren worden ingediend.

2.4.3 Zout

Voor zoutwinning gelden krachtens de wet en het Mbb specifieke bepalingen voor het winningsplan. Het winningsplan beschrijft de wijze van zoutproductie en bij de instemming worden met name de effecten van bodemdaling als gevolg van deze productie getoetst. Al voorafgaand aan de winning moet worden aangegeven wanneer een toekomstige holruimte ontstaat en hoe deze wordt afgesloten. Als een holruimte ontstaat, is dit altijd een direct gevolg van de methode van winning. De winning is dan ook het moment van ingrijpen. Als de winning eenmaal voltooid is, kan er niet meer worden bijgestuurd. Om de winning te beëindigen kan de vergunninghouder, indien noodzakelijk, kiezen voor het vullen van een caverne met een andere vulstof om de holruimte af te sluiten of deze te laten dichtvloeien. In dat geval is er nog steeds sprake van winning, omdat uit het pekelwater dat wordt gebruikt bij het laten dichtvloeien van de caverne, nog steeds zout wordt gewonnen.

De keuze in het winningsplan van de vergunninghouder voor de wijze waarop het winnen wordt beëindigd, heeft bijvoorbeeld effect op de bodemdaling; het vullen van de caveerne met een andere vulstof zal tot minder bodemdaling leiden dan het laten dichtvloeien van een caveerne. Deze effecten kunnen weer gevolgen hebben voor bijvoorbeeld de grondwaterstand en moeten zorgvuldig worden gewogen waarbij alle relevante en deskundige partijen worden betrokken. De minister toetst de bodemdaling derhalve bij de instemming met het winningsplan en niet bij de instemming met het verwijderingsplan. De minister controleert uiteraard wel of in het verwijderingsplan de eerder gekozen en getoetste methode van beëindigen van de winning wordt gevolgd (artikel 25, eerste lid, onder f, van het Mbb). Het winningsplan ziet overigens ook uitdrukkelijk op na-ijleffecten van winning en naast het winningsplan wordt bodembeweging tot 30 jaar na winning getoetst volgens een meetplan.

Het verwijderingsplan heeft niet tot doel de toetsing die in andere procedures al gedegen is vormgegeven, over te doen. Het verwijderingsplan heeft vooral tot doel regie te kunnen voeren, zowel in het kader van hergebruik als verwijdering. Een eenmaal permanent afgesloten mijnbouwwerk kan immers niet meer worden ingezet voor de opslag van CO₂ of waterstof. Mijnbouwwerken kunnen een essentiële rol spelen in de energietransitie. Om klimaatdoelstellingen te halen is CO₂-opslag noodzakelijk. Ook bij het ontwikkelen van opslagmogelijkheden van energie spelen mijnbouwwerken een belangrijke rol. Mijnbouwwerken, zeker locaties met een put, leggen een fors ruimtelijk beslag. Zolang een put niet permanent is verwijderd, blijven milieu- en veiligheidscontouren actief rondom de locatie waardoor ander gebruik wordt geblokkeerd. Mijnbouwwerken die niet (kunnen) worden hergebruikt, moeten dan ook worden verwijderd.

2.4.4 Inhoud verwijderingsplan

Een verwijderingsplan beschrijft in elk geval de periode waarbinnen de houder van de vergunning het mijnbouwwerk verwijdert, wanneer de verwijdering wordt gestart en wanneer de verwijdering is voltooid. Dit kan niet altijd tot op de dag nauwkeurig worden aangegeven, een periodeaanduiding waarbinnen men uiterlijk start en stopt, volstaat. De planning geeft inzicht in de uit te voeren activiteiten, zoals welk tijdsbestek nodig wordt geacht voor het afsluiten van putten of binnen welke termijn de sloop van een bedrijfspand is voorzien.

Een verwijderingsplan kan zien op verschillende fasen. Het verwijderen van bovengrondse installaties, zoals een vloeistofkerende vloer, testwaterbassin of opslagunit, kan over het algemeen sneller worden uitgevoerd dan het permanent afsluiten van een put. Voor dit zogenoemd abandonneren van een put is specifieke apparatuur nodig, een boortoren of een 'plug&abandon-unit'. Deze apparatuur is veelal beperkt beschikbaar. Een verwijderingsplan kan worden ingediend waarbij direct een gedetailleerde planning van de verwijdering van het bovengrondse gedeelte wordt aangeleverd en een grovere planning van verwijdering van het ondergrondse mijnbouwwerk. Hier wordt evenwel bij opgemerkt dat de grovere planning waarmee wordt ingestemd, tenminste een uiterste begindatum en een uiterste einddatum moet bevatten die niet wordt overschreden. Indien de planning onvoldoende specifiek is, omdat de houder van de vergunning aanvullend onderzoek moet uitvoeren of een tender moet afwachten, wordt dit in het verwijderingsplan vermeld. Er kan dan indien gewenst een voorschrift bij de instemming van het verwijderingsplan worden opgenomen, dat op een aanvulling ziet.

Een verwijderingsplan zal eveneens zien op hergebruik van een gedeelte van het mijnbouwwerk waarvoor geen vergunning nodig is, bijvoorbeeld voor het achterlaten van een vergunningvrije verharding. Deze verharding kan worden hergebruikt door de landeigenaar voor andere doeleinden, bijvoorbeeld voor het stationeren van landbouwvoertuigen of het plaatsen van zonnepanelen. In dat geval verzoekt de minister een verklaring van geen bedenkingen aan het toekomstig bevoegd gezag. De aanvrager overlegt een goed onderbouwd verwijderingsplan waaruit onomstotelijk blijkt dat de landeigenaar akkoord is en waarmee het bevoegd gezag voor een omgevingsvergunning kan instemmen.

Een verwijderingsplan zal niet zien op die onderdelen die onder andere regelgeving al gedegen is getoetst. Milieuaspecten zullen worden getoetst onder de betreffende milieuregelgeving, zoals nu de Wet algemene bepalingen omgevingswet en straks de Omgevingswet. Veel sectorale wetgeving, zoals bijvoorbeeld de Wet bodembescherming en ook enkele onderdelen van de Mijnbouwwet (waaronder de mijnbouwmilieuvergunning voor platforms op zee) gaan bij inwerkingtreding van de Omgevingswet op in die wet. In het verwijderingsplan kan worden verwezen naar de te doorlopen procedures van bijvoorbeeld de Wet bodembescherming, waarna de minister een voorwaardelijke instemming met het verwijderingsplan verleent. Indien blijkt dat het bevoegd gezag voor de beschreven procedure tot het oordeel is gekomen dat niettemin de minister bevoegd is te oordelen over verwijdering van het mijnbouwwerk, overlegt de houder van de vergunning alsnog een aanvraag om instemming met het verwijderingsplan voor de gedeelten van het mijnbouwwerk waarvoor dat bevoegd gezag zich niet bevoegd acht.

Om het verwijderen van een mijnbouwwerk te kunnen combineren met hergebruik is soms een gefaseerde aanpak nodig. Het is belangrijk dat de uitvoering van de verschillende fasen van verwijderen duidelijk in het plan worden beschreven. Tot slot is het de bedoeling dat het verwijderingsplan voorziet in een planning binnen een redelijke termijn. Mocht het verwijderingsplan voorzien in een gefaseerde aanpak van een aantal jaren dan is een objectieve reden nodig om de daadwerkelijke verwijdering van de delen die in een latere fase van het verwijderingsplan worden verwijderd uit te stellen. Van uitstel komt geen afstel.

2.4.5 Publicatie van het verwijderingsplan

De minister publiceert een kennisgeving van een verleende instemming, zodanig dat alle (potentiële) belanghebbenden geïnformeerd zijn. De aanvraag en instemming worden integraal geplaatst op www.mijnbouwvergunningen.nl, een website van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Het is daarom van belang dat de aanvraag om een ontheffing een samenvatting bevat die duidelijk en begrijpelijk is en waarbij de houder van de vergunning toelicht hoe de aankomende periode de directe omgeving wordt geïnformeerd.

2.5 Het rapport over de verwijdering

Als de verwijdering is voltooid, is een houder van een vergunning krachtens artikel 44c van de wet verplicht om een rapport na verwijderen in te dienen. Artikel 44c, eerste en tweede lid, van de wet regelen de verplichting dat de vergunninghouder het verwijderingsplan overeenkomstig de instemming en daaraan verbonden voorschriften uitvoert en rapporteert over de uitvoering van de verwijdering. De vergunninghouder verzoekt aan de minister om een instemming met het rapport. Bij instemming van de minister is aan de verwijderingsplicht voldaan. Dit kan van belang zijn bij hergebruik of een gedeeltelijke verwijdering.

In zo'n geval gaat de verantwoordelijkheid voor het niet verwijderde gedeelte over naar de nieuwe exploitant (artikel 44c, vierde lid, van de wet). In het geval de nieuwe exploitant een vergunninghouder is krachtens de wet geldt voor de nieuwe exploitant wederom op grond van de wet de verwijderingsplicht in het geval het mijnbouwwerk buiten werking is. In het geval de nieuwe exploitant het voormalige mijnbouwwerk voor een ander doel gebruikt dan als mijnbouwwerk, bijvoorbeeld als bouwwerk voor de plaatsing van electrolyzers, is met het vierde lid verzekerd dat de verwijderingsplicht krachtens de wetgeving blijft bestaan voor het resterende gedeelte van het voormalige mijnbouwwerk. Deze verwijderingsplicht rust dan op die nieuwe exploitant.

Ook in het kader van ander gebruik is een rapport over de verwijdering een belangrijk slotstuk. De vergunninghouder neemt in het rapport over de verwijdering op welke wijze veilig en verantwoord is opgeruimd, conform het verwijderingsplan. Deze bewijsvoering bestaat bijvoorbeeld uit foto's en scans, waaruit blijkt dat de verwijdering goed is uitgevoerd. Ook kan worden gedacht aan een kopie van besluiten van het bevoegd gezag in het kader van de Wet bodembescherming, ter bewijsvoering dat onderzoek en een eventuele sanering conform de vereisten is uitgevoerd. Voorts is het voor het toekomstig bevoegd gezag belangrijk om te weten waar het voormalige ondergrondse mijnbouwwerk is gelegen. Voor ander gebruik van de locatie, bijvoorbeeld voor woningbouw, is het nodig te weten waar de voormalige put zich bevindt om heipalen voor de fundering te kunnen heien. Hierbij is dan niet direct van belang waar een put op 2-3 kilometer diepte in de ondergrond is uitgekomen, maar zijn met name de coördinaten van de putmond en de registratie van een vroegere holruimte van belang. Om dit te organiseren treedt naar verwachting voor mijnbouwwerken in 2022 de 4^e tranche van de Basisregistratie Ondergrond in werking. De vergunninghouder overlegt de coördinaten bij het rapport na verwijderen. De gegevens worden ontsloten via www.nlog.nl.

2.6 Specifieke situaties

2.6.1 Mijnbouwinstallaties

Mijnbouwinstallaties zijn mijnbouwwerken die in oppervlaktewater staan. Voor de verwijdering van mijnbouwinstallaties gelden overeenkomstige eisen als voor mijnbouwwerken op land. Een uitzondering hierop zijn de mijnbouwinstallaties die zich geheel onder water bevinden. Voor deze installaties gold in artikel 66, tweede lid, een informatieplicht. Met de inwerkingtreding van de wet tot wijziging van de Mijnbouwwet (het verwijderen of hergebruiken van mijnbouwwerken en investeringsaftrek) (Kamerstukken 35462) geldt de verplichting om aan de minister een verwijderingsplan te overleggen ook voor installaties die geheel onder oppervlaktewater zijn gelegen. Met deze verplichting zijn de regels aangescherpt, maar de vergunninghouder kan voor deze installaties volstaan met een beperkte beschrijving van het verwijderingsplan.

2.6.2 Kabels en pijpleidingen

De beheerder van kabels en pijpleidingen kan een kabel of pijpleiding schoon en veilig achterlaten, tenzij de minister verplicht tot het verwijderen van de kabel of pijpleiding. Dit besluit bevat in artikel 103 criteria om tot een afwegingskader te komen met inachtneming waarvan besloten kan worden tot het opleggen van een verwijderingsplicht. Kabels en pijpleidingen kunnen schoon en veilig worden achtergelaten binnen de criteria en het bij ministeriële regeling nader vast te stellen afwegingskader.

Voor kabels en pijpleidingen in zandwinningsgebieden en windkavelgebieden en nieuwe kabels en pijpleidingen is het toekomstige gebruik van de ruimte mede bepalend voor de keuze tussen het schoon en veilig achterlaten dan wel het verwijderen van de pijpleidingen.

3. Verhouding tot het internationale en Europese recht

3.1 Het Ospar-verdrag

Het Ospar-verdrag (Verdrag inzake de bescherming van het mariene milieu in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan, met bijlagen en aanhangsels (Trb. 1993, 16 en Trb. 1993, 141) bepaalt in Annex III, artikel 5, dat mijnbouwinstallaties en pijpleidingen met instemming van een lidstaat schoon en veilig achtergelaten kunnen worden. Als een mijnbouwinstallatie na 1 januari 1998 in zee is aangelegd, worden de andere lidstaten van het achterlaten van de installatie op de hoogte gesteld via de Ospar-commissie om consultatie mogelijk te maken (dit is overigens alleen in uitzonderlijke gevallen). Artikel 44 van de wet gaat uit van het verwijderen van mijnbouwwerken. Echter, bij kabels en pijpleidingen is dat anders. Een beheerder van een kabel of pijpleiding kan een kabel of pijpleiding schoon en veilig achterlaten, tenzij de minister besluit dat verwijdering nodig is. In de artikelen 103, 103a en 103b (artikel I, onderdelen L en M) is voorzien in een afwegingskader voor het verwijderen van kabels en pijpleidingen, waarin de verschillende relevante belangen zijn aangemerkt.

3.2 Richtlijn nr. 2013/30/EU van het Europees parlement en de Raad van 12 juni 2013 betreffende de veiligheid van offshore olie- en gasactiviteiten en tot wijziging van richtlijn 2004/35/EG (PbEU 2013, L 178) (hierna: off shore safety richtlijn)

Deze richtlijn bevat bepalingen over de ontmanteling van mijnbouwwerken op zee. De richtlijn is geïmplementeerd in de op januari 2017 in werking getreden wet van 21 december 2016 tot wijziging van de Mijnbouwwet, de Wet milieubeheer en de Wet op de economische delicten in verband met implementatie van richtlijn nr. 2013/30/EU van het Europees parlement en de Raad van 12 juni 2013 betreffende de veiligheid van offshore olie- en gasactiviteiten en tot wijziging van richtlijn 2004/35/EG (PbEU 2013, L 178), en wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek in verband met de omkering van de bewijslast bij schade binnen het effectgebied van een mijnbouwwerk (Stb. 2016, 552) is de off shore safety richtlijn geïmplementeerd.

Deze wetwijziging heeft de betreffende regels voor productie-installaties voor het winnen of bewerken van koolwaterstoffen geïmplementeerd in de artikelen 45e en 45i en uitgebreid naar productie-installaties op land voor het winnen of bewerken van koolwaterstoffen. De exploitant stelt een rapport inzake grote gevaren op dat door de inspecteur-generaal der mijnen wordt beoordeeld. In de artikelen 40, vierde lid, 40c, derde lid, 40d, eerste lid, 59, derde lid, 60, derde lid, 62, derde lid, 62a, eerste lid, is voorzien in de samenloop met de procedure tot het overleggen van een verwijderingsplan.

4. Nalevingskosten en administratieve lasten

4.1 Algemeen

In de memorie van toelichting bij het voorstel van wet tot wijziging van de Mijnbouwwet (het verwijderen of hergebruiken van mijnbouwwerken en investeringsaftrek) (Kamerstukken II 2019/20, 35 462, nr. 3, blz. 12 en 13) is uiteengezet welke nalevingskosten en administratieve lasten worden verwacht. Bij de nadere uitwerking in dit besluit zijn enkele nieuwe inzichten opgedaan.

4.2 Nalevingskosten

De nalevingskosten van het verwijderen van mijnbouwwerken zijn volgens de meest recente schattingen geraamd op in totaal € 6,6 miljard: € 4,5 miljard op zee (68%) en € 2,1 miljard op land (32%). Een verdere onderverdeling op zee laat zien dat ruim 2,0 miljard (46%) nodig is voor installaties, ruim € 2,0 miljard (46%) voor putten en bijna € 0,4 miljard voor pijpleidingen (8%). De artikelen 40e, eerste lid, onder b, en 62b, eerste lid, onder b, van dit besluit voorzien in de mogelijkheid van een tijdelijke ontheffing van de verplichting tot verwijderen wanneer een mijnbouwwerk in een cluster van mijnbouwwerken verwijderd wordt of in aanmerking komt voor hergebruik. Niet alleen op zee, maar ook op land, kan een gecoördineerde aanpak tot een kostenbesparing leiden. Het is de doelstelling van Nexstep, het samenwerkingsverband van Nogepa en EBN voor verwijdering en hergebruik van de olie- en gasinfrastructuur, te komen tot een kostenreductie van 30%.

Het volledig verwijderen van alle pijpleidingen is niet nodig en om redenen van milieu, inspanning en kosten niet wenselijk en niet doelmatig. Anderzijds moet worden voorkomen dat pijpleidingen het toekomstig gebruik van de zee, oppervlaktewateren en de waterbodem hinderen. Om die reden kan de minister de beheerder verplichten een pijpleiding te verwijderen.

Voor het schoon en veilig achterlaten, dan wel verwijderen van pijpleidingen voorziet dit besluit in een afwegingskader (Artikel I, onderdelen I en J, artikelen 103, 103a en 103b). Aan de hand van dit afwegingskader zal de minister een afweging maken of de houder van de vergunning de verplichting wordt opgelegd om tot verwijdering over te gaan. Zoals in artikel 45, vijfde lid, van de wet is vastgelegd, blijft het uitgangspunt dat een pijpleiding schoon en veilig achtergelaten kan worden. De kosten van het schoon en veilig achterlaten van kabels en pijpleidingen op land en op zee zijn te onderscheiden in de eenmalige kosten van het schoonmaken en beveiligen en de langjarige kosten voor de monitoring. Op zee ligt circa 4.000 km aan leidingen die in gebruik zijn en circa 450 km die al zijn ontmanteld (zie Nota nav het Verslag (Kamerstukken II 2020/21, 35 462, nr. 6, p. 2 en de eerder genoemde Beleidsnota Noordzee)). De in de Nota n.a.v. het Verslag genoemde kosten voor het ontmantelen van de pijpleidingen op zee zijn bijna geheel gebaseerd op schoonmaken en veilig achterlaten ervan. De kosten voor het verwijderen van pijpleidingen liggen in de orde van grootte van € 1 miljoen per kilometer. Indien alle pijpleidingen verwijderd zouden moeten worden, liggen de verwijderingskosten dus in de orde van grootte van ruim € 4 miljard. De eenmalige kosten van schoon en veilig achterlaten inclusief monitoring en een klein gedeelte verwijderen, bedragen volgens de meest recente schattingen bijna € 0,4 miljard.

4.3 administratieve lasten

Zoals de memorie van toelichting bij het voorstel van wet tot wijziging van de Mijnbouwwet (het verwijderen of hergebruiken van mijnbouwwerken en investeringsaftrek) (Kamerstukken II 2019/20, 35462, nr. 3) verwoordt, is het niet nodig of wenselijk om een mijnbouwwerk te verwijderen als het nog geheel of gedeeltelijk kan worden hergebruikt. In dat geval kan de houder van de vergunning bij de minister een aanvraag om ontheffing van de verplichting tot verwijderen indienen, bijvoorbeeld als het mijnbouwwerk gebruikt kan worden voor opslag en transport van CO₂ of waterstof, winning van aardwarmte of latere winning van delfstoffen. Bij de aanvraag om een ontheffing zal de vergunninghouder het perspectief voor hergebruik en de termijn waarop dat aan de orde is, moeten aangeven en onderbouwen. Het aanvragen van een dergelijke ontheffing is vrij van vorm, maar inhoudelijk bewerkelijk, mede met het oog op mogelijke gevolgen voor de verleende en te verlenen vergunningen, de afstemming met andere ministeries en de eventueel aan de ontheffing te verbinden beperkingen en voorschriften. Zoals bij het wetsvoorstel is aangegeven, zal dit naar verwachting circa 43 uur vergen. Bij een uurtarief van € 54,- is de administratieve last van een ontheffing € 2.322,-. Naar schatting gaat het voor mijnbouwwerken op zee en land om maximaal 20 ontheffingen over een periode van tien jaar, waardoor de administratieve lasten uitkomen op € 4.644,- per jaar en € 46.440,- in totaal in 10 jaar.

Verder bepaalt artikel 44, derde lid, van de wet dat de houder van de vergunning aan de minister een verwijderingsplan overlegt en bepaalt 44c, tweede lid, van de wet dat een rapport over de uitvoering van de verwijdering aan de minister wordt overgelegd. Met name bij hergebruik van een deel van een mijnbouwwerk kan een aanvraag tot instemming met dit rapport verwacht worden. De administratieve lasten van de aanvragen tot instemming met het verwijderingsplan en het rapport over de verwijdering zijn geschat op hetzelfde niveau als bij de ontheffing. Bij 43 uur en een uurtarief van € 54,- is de administratieve last € 2.322,-. Het aantal rapportages ligt veel hoger, dan het aantal ontheffingen, omdat voor mijnbouwwerken op land weinig ontheffingen en veel meer verwijderingsplannen en rapportages worden verwacht. De administratieve lasten van 100 verwijderingsplannen en rapportages bedragen in 10 jaar in totaal € 232.200,-. Bij deze lasten is nog geen rekening gehouden met de administratieve lasten bij het buiten werking stellen van pijpleidingen. Het gaat om meldingen waarbij wordt afgewogen of een pijpleiding wordt verwijderd of achtergelaten en om aanvragen tot indiening van een verwijderingsplan.

De administratieve lasten van naar schatting tien aanvragen in de komende vijf jaar zijn vergelijkbaar met de aanvragen voor een instemming of een ontheffing en worden in totaal op € 23.220,- geschat.

II ARTIKELEN

Artikel I, onderdeel A

Sinds 1 juli 2019 is bij de Regeling organisatie Kustwacht Nederland de naam en de organisatie van de Kustwacht gewijzigd. De begripsbepalingen in het Mbb worden met dit onderdeel op de naams- en organisatiewijziging aangepast.

Artikel I, onderdelen B, C, D en F, subonderdeel 2

algemeen

Met onderdeel B wordt paragraaf 5.1.4 van het Mbb vervangen.

Deze paragraaf bevat bepalingen over het verwijderen en hergebruiken van mijnbouwwerken op land, waaronder ook de Waddeneilanden.

Regels voor mijnbouwwerken in oppervlaktewater die boven het oppervlaktewater uitsteken zijn gesteld in paragraaf 5.2.3.

De onderdelen C en D vervangen paragraaf 5.2.3 van het Mbb met uitzondering van artikel 57. Met onderdeel C is het opschrift van paragraaf 5.2.3 gewijzigd en met het nieuwe opschrift van paragraaf 5.1.4. in overeenstemming gebracht. De voormalige opschriften waren niet volledig en bevatten het begrip "buiten gebruik stellen" dat slechts gaat over het permanent afsluiten van boorgaten.

Paragraaf 5.2.3 stelt regels over het verwijderen of hergebruiken van mijnbouwinstallaties die boven het oppervlaktewater uitsteken (het huidige artikel 57). Mijnbouwinstallaties zijn mijnbouwwerken in oppervlaktewater, waaronder de Noordzee, het gemeentelijk ingedeelde gebied in de Noordzee en de Waddenzee volgens de Wet van 2 november 1990, houdende regeling provincie- en gemeentegrenzen langs de Noordzeekust van de gemeente Den Helder tot en met de gemeente Sluis en wijziging van de Financiële-Verhoudingswet 1984 (Stb. 1990, 553) en de Wet tot gemeentelijke indeling van de Waddenzee (Stb. 1985, 648). De paragrafen 5.1.4 en 5.2.3 bevatten overeenkomstige regels.

artikelen 39 en 58

De artikelen 39 en 58 bepalen in welke gevallen een houder van een vergunning niet verplicht is een melding als bedoeld in artikel 44, eerste lid, van de wet te doen. Het gaat om situaties waarin een mijnbouwwerk door reparaties, onderhoud en aanpassingen (onderdelen a en b), onderzoek (onderdelen c en d) of in verband met een normale bedrijfsvoering of het tijdelijk niet beschikbaar zijn van mensen, middelen of materialen (onderdeel e) buiten werking is. Van belang daarbij is de tijdelijkheid van het niet beschikbaar zijn van de genoemde ondersteuning. Dat ligt in beginsel in de risicosfeer van de mijnbouwonderneming. De artikelen 39, aanhef, en 58, aanhef, geven een termijn van maximaal zes maanden, waarin een mijnbouwwerk om deze redenen buiten werking kan blijven zonder dat de houder van een vergunning gehouden is een melding te doen.

artikelen 40, 59 en 64, tweede lid (melding)

De artikelen 40 en 59 wijzen de gevallen aan waarin de houder van de vergunning meldt dat een gedeelte van een mijnbouwwerk buiten werking is. Deze bepalingen hangen samen met artikel 2, tweede lid, van het besluit. Daarin is bepaald dat als boorgaten en werken als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdelen a tot en met h, fysiek met elkaar verbonden zijn, deze boorgaten en werken als een geheel worden beschouwd. Met artikel 44, vijfde lid, van de wet en artikel I, onderdelen B en D inzake de artikelen 40, eerste lid, en 59, eerste lid, van dit besluit is geregeld dat de houder van de vergunning gehouden is te melden dat een gedeelte van een mijnbouwwerk buiten werking is. De artikelen 40, tweede en derde lid, 59, tweede en derde lid, en 64, tweede lid, regelen dat als een werkprogramma is overgelegd over het buiten werking stellen van een boorgat, een vergunning is aangevraagd krachtens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (de omgevingsvergunning) of krachtens artikel 40, tweede lid, van de wet (de mijnbouwmilieuvergunning) voor het veranderen van het mijnbouwwerk of een rapport inzake grote gevaren is overgelegd de houder van de vergunning geen melding overlegt. Hiermee worden dubbele procedures voor het melden van het buiten werking zijn van hetzelfde object met hetzelfde oogmerk van veiligheid en bescherming van het milieu voorkomen.

artikelen 40a, 60 en 64, tweede lid (verwijderingsplan)

Een vergelijkbare regeling is opgenomen in de artikelen 40a, 60 en 64, tweede lid, voor de verplichting tot het overleggen van een verwijderingsplan voor een gedeelte van een mijnbouwwerk.

De houder van een vergunning is niet gehouden voor het verwijderen van een gedeelte van een mijnbouwwerk een verwijderingsplan te overleggen in geval een werkprogramma voor het buiten gebruik stellen van een boorgat is overgelegd, een omgevingsvergunning of een mijnbouwmilieuvergunning is aangevraagd of de inspecteur-generaal heeft ingestemd met het rapport inzake grote gevaren. Ook in dit geval worden dubbele procedures voor het verwijderen van hetzelfde object met hetzelfde oogmerk van veiligheid en bescherming van het milieu voorkomen.

artikelen 40b en 61

De artikelen 40b en 61 stellen regels voor de bij de melding tot overleggen informatie. Deze artikelen geven een minimum van de te overleggen informatie aan. Bij ministeriële regeling kunnen aanvullende eisen worden gesteld (tweede lid).

Voor zoutwinning op land is in artikel 40b, eerste lid, onderdeel d, een specifieke bepaling opgenomen. In het winningsplan voor zout (artikel 25, eerste lid, onderdeel f, van het besluit) staat een beschrijving van de wijze waarop de holruimte na beëindiging van de winning buiten gebruik wordt gesteld. Bij de melding tot het buiten gebruik stellen van het mijnbouwwerk vermeldt de houder van de vergunning hoe het monitoren van de holruimte wordt voortgezet. Een analyse van de risico's is nodig om de monitoring te kunnen inrichten. Artikel 61, eerste lid, onderdeel d, bepaalt dat als zich apparatuur van derden, zoals de KNMI, op de mijnbouwinstallatie bevinden, de minister wordt geïnformeerd over de wijze waarop deze derden op de hoogte zijn gesteld van het buiten werking zijn van de mijnbouwinstallatie. Voorkomen wordt dat, bijvoorbeeld het KNMI, zonder nader overleg, niet meer over meetstations kan beschikken.

artikelen 40c en 62

De artikelen 40c, eerste lid, en 62, eerste lid, stellen een aantal minimumeisen aan de informatie die de houder van de vergunning bij de aanvraag tot instemming met een verwijderingsplan aan de minister overlegt. Bij ministeriële regeling kunnen nadere eisen worden gesteld (zevende lid).

Met een beschrijving als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, wordt het mijnbouwwerk beschreven. Als een boorgat onderdeel uitmaakt van een mijnbouwwerk worden wijzigingen in de inrichting van het boorgat beschreven. Zo ontstaat een beeld van het boorgat aan het eind van de gebruiksperiode. Gedacht kan worden aan het overleggen van een "end-of-well report" (onderdeel b). Verder is van belang welke afspraken met eigenaren en andere belanghebbenden, waaronder overheden, zijn gemaakt, bijvoorbeeld over het verwijderen of schoon en veilig achterlaten van kabels en pijpleidingen of het hergebruik van vloeistof dichte vloeren (onderdeel c) en de wijze waarop die kabels en pijpleidingen worden achtergelaten of verwijderd (onderdeel g). De kosten van het buiten gebruik stellen van boorgaten, het verwijderen van de bovengrondse gedeelten en het schoon en veilig achterlaten of verwijderen van kabels en pijpleidingen kunnen bij de toepassing van verschillende methoden uiteenlopen. Hoewel de methoden voor het afsluiten van boorgaten in een industriestandaard voor het buiten gebruik stellen van een boorgat zijn beschreven (zie afdeling 8.5 van de Mijnbouwregeling), zijn afhankelijk van de concrete omstandigheden keuzes mogelijk. Een beschrijving daarvan met de daarmee gepaard gaande kosten is nodig (onderdelen d, e en f).

Daarbij is mede van belang wat het doel is van het buiten gebruik stellen van de ondergrondse delen van het mijnbouwwerk (onderdeel e). Bijvoorbeeld in welke mate afsluitbare lagen hersteld worden door de aan te brengen afsluitingen dan wel, bij bepaalde delfstoffen zoals zout een andere wijze van afsluiten zoals het volstorten van een holruimte wordt gevolgd.

De goedkoopste keuze is dan niet altijd de meest doelmatige keuze. Om die reden is inzicht in de kosten van de verwijdering van belang (onderdeel d).

Met de onderdelen h en i levert de houder van de vergunning een beschrijving van de materialen en afvalstoffen die afgevoerd moeten worden en de wijze van verwerking. Met afvalstoffen wordt bedoeld de betekenis die daar in artikel 1.1 van de Wet milieubeheer aan wordt gegeven: "alle stoffen, mengsels of voorwerpen, waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen". Uiteraard kan gedurende de uitvoering blijken dat de afvalstoffen anders verwerkt moeten worden dan verwacht. Daarover legt de houder van de vergunning in het rapport over het verwijderen verantwoording af. Het verwijderingsplan is immers een plan om tot een verantwoorde verwijdering over te gaan. Om vooraf helderheid te krijgen over de verwerking van materialen en afvalstoffen is in sommige gevallen onderzoek nodig, zodat niet achteraf de materialen of afvalstoffen op een verkeerde manier blijken te zijn verwerkt. Na een verkeerde verwerking van materialen of afvalstoffen is een correctie vaak niet meer uitvoerbaar of heel kostbaar.

Artikel 40c, eerste lid, onderdeel j, gaat specifiek over de beschrijving van de holruimte en het systeem in de ondergrond bij zoutwinning. Het winningsplan voor zoutwinning bevat een beschrijving van de wijze waarop de holruimte na beëindiging van de winning buiten gebruik wordt gesteld (artikel 25, eerste lid, onderdeel f, van het besluit). Nu de winning wordt afgerond, is een analyse nodig van de risico's in de nieuwe situatie en de maatregelen die nodig zijn om eventueel gesignaleerde risico's te beperken en te beheersen. Voor het afronden van de winning van koolwaterstoffen is deze analyse niet nodig, omdat bij de winning analyses zijn gemaakt van de mate van bodembeweging die voldoende zijn om het verdere verloop met een meetplan te kunnen monitoren.

Artikel 62, eerste lid, onderdeel j, is specifiek om waterverontreiniging bij het verwijderen van mijnbouwinstallaties te voorkomen.

Met de onderdelen k en l levert de houder van de vergunning een beschrijving van de objecten of materialen die achterblijven, het eventueel achterblijven van bodemverontreiniging, het beschrijven van de toestand waarin het terrein of de waterbodem (onderdeel k) en de ondergrond (onderdeel l) naar verwachting worden achtergelaten alsmede het beoogde hergebruik van het terrein of de waterbodem (onderdeel k). Daarbij is van belang dat onderdeel l over de ondergrond gaat en onderdeel e over het mijnbouwwerk in die ondergrond.

De houder van de vergunning kan een verwijderingsplan overleggen met een fasering in werkzaamheden. Het plan vermeldt in welke periode of bij een fasering in welke perioden de werkzaamheden beginnen en eindigen (tweede lid). Het verwijderingsplan kan dus in fasen worden ingedeeld. Een fase kan om redenen van samenhang met hergebruik of verwijdering van andere mijnbouwwerken meerdere jaren beslaan, maar het is niet de bedoeling dat fasering tot een verkapte ontheffing van de verplichting tot verwijdering leidt. Zoals in het algemene gedeelte is verwoord: Van uitstel komt geen afstel.

Met het derde lid wordt overeenkomstig de artikelen 40, derde lid, 40a, derde lid, 59, tweede en derde lid, en 60, tweede en derde lid en 64, tweede lid, geregeld dat gegevens die op een andere wijze zijn verkregen niet opnieuw in het verwijderingsplan beschreven hoeven te worden. Hiermee wordt zo veel mogelijk het opnieuw verstrekken van dezelfde gegevens voorkomen.

De instemming wordt binnen dertien weken verleend of geweigerd (vierde lid). De regeling van de lex silencio is daar niet op van toepassing (zesde lid).

artikelen 40d en 62a

De artikelen 40d en 62a gaan over de mogelijkheden voor de minister om een instemming te weigeren (eerste lid), te wijzigen (tweede lid) of in te trekken (derde lid), indien de houder van de vergunning niet naar behoren heeft gehandeld, of kan handelen of de ontheffing niet nodig heeft.

Allereerst is van belang dat de houder van de vergunning alle onderdelen van een verwijderingsplan goed beschrijft, de verwijderingsmethoden in beeld brengt en in het geval dat gedeelten achterblijven of worden hergebruikt beschrijft hoe de verantwoordelijkheid voor de resterende gedeelten is geregeld (eerste lid, onderdelen a en b). Daarbij kan het in enkele gevallen, mede afhankelijk van het resultaat van de verwijdering, nodig zijn om in monitoring op emissies te voorzien. Bij ministeriële regeling kan zo nodig in regeling voor monitoring worden voorzien (vierde lid). Verder kunnen bij ministeriële regeling gronden tot weigering, wijziging of intrekking van een instemming nader worden uitgewerkt.

Als een aanvrager om instemming vraagt om (een gedeelte van) een mijnbouwwerk te verwijderen, kan het, met name op zee, nodig zijn dat de minister een keuze maakt uit verschillende mogelijkheden en kan wegen of en welke mijnbouwwerken het meest doelmatig hergebruikt kunnen worden (onderdeel c). De kosten van de verwijdering spelen daarbij ook een rol (onderdeel a). De minister kan een te maken afweging niet afdwingen, maar heeft met de weigering wel een instrument in handen om in nauw overleg met een organisatie als Nexstep, de mijnbouwondernemingen en andere bevoegde gezagen het verwijderen van mijnbouwwerken, het hergebruik van delen van mijnbouwwerken en de kosten van de operatie te optimaliseren. Met name op land, maar ook op zee, is de minister mede afhankelijk van besluiten van andere bevoegde gezagen over het verwerken van afval, het voorkomen of saneren van water-, respectievelijk bodemverontreiniging en het toekomstige gebruik van de locatie. De minister kan instemming weigeren in het geval het verwijderingsplan onvoldoende beschrijft hoe deze activiteiten worden uitgevoerd, hoe de bevoegde gezagen voor deze activiteiten daarin zijn betrokken of in voorkomend geval geen verklaring van bedenkingen hebben verstrekt (artikel 40d, eerste lid, onderdelen e en f, en artikel 62a, eerste lid, onderdelen d en e). In het geval van het beëindigen van zoutwinning is de houder van de vergunning verplicht zich voor het beëindigen van de winning te houden aan hetgeen waarmee bij het winningsplan voor zoutwinning is ingestemd (artikel 40d, eerste lid, onderdeel d). De artikel 40d, eerste lid, onderdeel g, en artikel 62a, eerste lid, onderdeel f bepalen nog eens uitdrukkelijk dat de planning niet in een onredelijk lange termijn mag voorzien. Zoals eerder vermeldt, is fasering van een verwijdering toe te staan, maar mag niet leiden tot verhoogde toezichtslasten vanwege voortdurend uitstel met het oog op afstel.

artikelen 40e en 62b

De artikelen 40e en 62b geven de gronden voor het verlenen van een tijdelijke ontheffing van de verplichting om het mijnbouwwerk te verwijderen. Het eerste lid, onderdelen a en b, gaan over gevallen waarin het mijnbouwwerk nog niet wordt verwijderd in verband met de aanwezigheid van een ander mijnbouwwerk. Onderdeel a gaat over het geval dat een gedeelte van het mijnbouwwerk in gebruik is voor een ander mijnbouwwerk, bijvoorbeeld in de zogenoemde light house mode. Het kan gaan om bijvoorbeeld de doorvoer van producten, het zuiveren van producten of de energievoorziening voor een andere installatie. In onderdeel b is het geval aan de orde dat een mijnbouwwerk nog niet wordt verwijderd omdat het doelmatiger is dit mijnbouwwerk tezamen met een ander mijnbouwwerk verwijderen (cluster aanpak). Het is bij dit onderdeel nadrukkelijk van belang dat de minister een discretionaire bevoegdheid heeft om al dan niet tot een ontheffing te besluiten..

De onderdelen c en d zien op het hergebruik van het mijnbouwwerk voor mijnbouwactiviteiten. Onderdeel c betreft de mogelijkheid van ontheffing met het oog op een andere mijnbouwactiviteit en onderdeel d betreft de mogelijkheid van ontheffing in het geval het mijnbouwwerk wederom in gebruik genomen kan worden voor dezelfde mijnbouwactiviteit. Onderdeel e betreft het geval dat het mijnbouwwerk wordt hergebruikt voor een andere activiteit dan mijnbouw. Bij al deze onderdelen is het van belang dat de minister een tijdelijke ontheffing kan verlenen, maar daar niet toe gehouden is. Een tijdelijke ontheffing doet immers niet af aan de verplichting tot verwijderen, maar stelt de werking van deze verplichting om objectieve redenen uit.

De minister vraagt advies over de ontheffing krachtens artikel 127 van de Mijnbouwwet aan de Inspecteur-generaal der mijnen over die aspecten waarvoor het Staatstoezicht op de mijnen gekwalificeerd is, op een wijze die in afdeling 3.3 van de Algemene wet bestuursrecht tot uitdrukking is gebracht. Om de advisering van TNO en EBN te onderstrepen over die aspecten waarover deze organisaties over specifieke kwaliteiten beschikken is in het tweede lid een voorziening opgenomen.

Het derde en het vierde lid regelen de maximale termijn van vijf jaar voor het verlenen en het verlengen van de instemming. Bij iedere verlenging kan de minister de ontheffing opnieuw volledig heroverwegen. Op een aanvraag is de *lex silencio positivo* niet van toepassing. Het verwijderingsplan is niet alleen van belang voor de houder van de vergunning, maar ook voor andere belanghebbenden die later van de locatie gebruik gaan maken of het voormalige mijnbouwwerk geheel of gedeeltelijk hergebruiken en het bevoegde gezag krachtens andere regelgeving voor de ruimtelijke ordening, het milieu of de leefomgeving. Om die redenen is de instemming met het verwijderingsplan uitgesloten van de *lex silencio positivo* (vijfde lid). Het zesde lid geeft een aantal algemene regels om de ontheffing te wijzigen of in te trekken. Het betreft met name gevallen waarin de houder van de vergunning niet naar behoren gehandeld heeft of kan handelen of de ontheffing niet nodig heeft.

artikelen 40f en 62c

Het rapport over de verwijdering stelt vast hoe de verwijdering is uitgevoerd en wat de eindsituatie is. Alleen wanneer de houder van de vergunning voldoende informatie heeft verschaft over de uitvoering en de eindsituatie, verleent de minister instemming (eerste lid). Bij ministeriële regeling kunnen regels gesteld over de aan te leveren informatie (vierde lid). Het tweede lid voorziet in de mogelijkheid om een instemming te wijzigen of in te trekken als achteraf blijkt dat de verwijdering niet overeenkomstig het rapport is uitgevoerd. Zodra de minister naar zijn oordeel alsnog voldoende informatie heeft ontvangen, kan een instemming worden verleend.

Het rapport over de verwijdering is niet alleen van belang voor de houder van de vergunning, maar ook voor andere belanghebbenden die later van de locatie gebruik gaan maken of het voormalige mijnbouwwerk geheel of gedeeltelijk hergebruiken en bestuursorganen die krachtens andere regelgeving voor de ruimtelijke ordening, het milieu of de leefomgeving bevoegd zijn. Om die redenen is de beslissing op het rapport over de verwijdering uitgesloten van de *lex silencio positivo* (derde lid).

Artikel I, onderdelen E, F, met uitzondering van subonderdeel 2, en G

In het huidige artikel 66 is slechts een meldplicht geregeld voor mijnbouwinstallaties onder oppervlaktewater. Met de inwerkingtreding van de wet tot wijziging van de Mijnbouwwet (het verwijderen of hergebruiken van mijnbouwwerken en investeringsaftrek) (Kamerstukken 35462) is de houder van de vergunning verplicht een verwijderingsplan te overleggen.

Om die reden vervalt artikel 66 (onderdeel G). Onderdeel F regelt welke activiteiten de houder van de vergunning in het verwijderingsplan beschrijft. Het verwijderingsplan van een mijnbouwinstallatie die geheel onder water is gelegen, bevat hiermee een beperktere beschrijving dan het verwijderingsplan van een mijnbouwinstallatie die boven het oppervlaktewater uitsteekt. Met onderdeel E is het opschrift van de paragraaf aan de nieuwe regels aangepast.

Artikel I, onderdeel H

Dit onderdeel bevat correcties die nodig zijn om de regels in het Mbb en de Mijnbouwregeling over het buiten gebruik stellen van boorgaten met elkaar in overeenstemming te brengen.

Artikel I, onderdelen I tot en met K

De Beleidsnota Noordzee 2016-2021 (Kamerstukken II 2015/16, 31710, nr. 45, bijlage, Annex I) vermeldt een Checklist opruimplicht kabels en leidingen. De belangen die in deze checklist worden genoemd zijn opgenomen in onderdeel I, artikel 103. De minister maakt voor iedere bestaande pijpleiding een afweging over de verwijdering of het schoon en veilig achterlaten van de pijpleiding (eerste lid). Voor bestaande pijpleidingen die liggen in een gebied dat niet is aangewezen in een structuurvisie op grond van de Wet ruimtelijke ordening blijft het uitgangspunt dat pijpleidingen veilig en schoon kunnen worden achtergelaten. Om deze reden is in het tweede lid bepaald dat de minister bij zijn afweging het criterium van de doelmatigheid van het gebruik van de ruimte, zoals opgenomen in het eerste lid, onder a, achterwege kan laten. Bij ministeriële regeling worden nadere regels gesteld om aan de checklist verder uitvoering te geven (derde lid). De wijziging in onderdeel J, artikelen 103a en 103b, regelt aan welke eisen de beheerder van een pijpleiding bij een melding (onderdeel a) en bij de indiening van een verwijderingsplan (onderdeel b) voor een pijpleiding voldoet. De beheerder overlegt zodanig voldoende informatie aan de minister dat een keuze voor het schoon en veilig achterlaten of verwijderen van een pijpleiding onderbouwd kan worden.

Artikel I, onderdelen L en M

Deze onderdelen regelen dat voor de beheerder van een kabel overeenkomstige regels gelden als voor een pijpleiding, zowel voor afzonderlijke kabels (onderdeel L) als voor kabels die gecombineerd zijn met een pijpleiding (onderdeel M).

Artikel I, onderdeel N

De wijziging van artikel 161a voorziet in een grondslag voor de heffing van retributie voor de instemming met een verwijderingsplan, de tijdelijke ontheffing van de verplichting tot het overleggen van een verwijderingsplan en de verplichting tot verwijderen van het mijnbouwwerk alsmede de instemming met het rapport over de verwijdering.

Artikel II

[PM wijzigingen i.v.m. Omgevingswet]

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,